

Rovaniemen kaupunki
Hallituskatu 7
PL 8216
96101 Rovaniemi
kirjaamo@rovaniemi.fi

LAUSUNTO

9.11.2016

Dnro 0774/2016

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto Rautiosaaren osayleiskaavasta

Viite: Lausuntopyyntö 4.10.2016

RAUTIOSAAREN OSAYLEISKAAVA

Kaavaehdotus

Rovaniemen kaupunki valmistelelee osayleiskaavaa Rautiosaaren. Kaavalla osoitetaan muun muassa uutta asuin- ja lomarakentamista. Suunnittelualue sijoittuu Narkauksen paliskunnan alueelle. Narkauksen paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2000 ja poronomistajia on 76. Paliskunnan poronhoito tukeutuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön.

Rautiosaaren osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 42 §:n mukaisesti yksityiskohtaisena aluevarauskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Suunnittelualue on jo tällä hetkellä asuinaluekäytössä. Kaava-alueen ympärivät alueet ovat kuitenkin aktiivista poronhoitoaluetta ja kaavalla voi siten olla vaikutuksia poronhoitoon.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja muussa poronhoitoalueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus (PHL 3 §). Vapaa laidunnusoikeus on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi ja se on voimassa kaikkialla poronhoitoalueella maan omistus- ja hallintaoikeudesta riippumatta. Se tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta. Poronhoitolaissa määritellään rajoituksia porojen laiduntamiselle. Lain 31 § mukaan muualla kuin saamelaisten kotiseutualueella poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, *vakinaisten* asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otettulle alueille. Rajoitus ei koske vapaa-ajan asuntoja eivätkä vapaa-ajan asunnot ole myöskään lain tarkoittamaa muuta erityiseen käyttöön otettua aluetta. Poronhoitolain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

(VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, turvaavat poroelinkeinin alueidenkäytöllisiä edellytyksiä.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Poronhoitoa kuvataan kaavaselostuksessa. Selostuksessa on tunnistettu poronhoitoa koskeva VAT sekä maakuntakaavan poronhoitoa turvaava yleismääräys. Selostukseen on lisätty myös kartta lähialueen poronhoidon aita-alueista. Selostukseen voisi lisätä, että kaavan lähialueet ovat porojen talvilaidunalueita ja kaava-aluetta lähimpänä, sen eteläpuolella sijaitsee Kylmävaaran proeroetusaita.

Kaavan vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu VAT toteuttamisen kautta. Kaava-alue on selkeästi jo rakennettua asuinalueita, eikä sillä tavoin aktiivisesti porotalouskäytössä. Uusia rakennuspaikkoja on osoitettu pääasiassa vanhan asutuksen yhteyteen ja merkittävä määrä itse Rautiosaareen. Lähes poikkeuksetta Rovaniemen uusilla asuinalueilla on syntynyt ongelmia porojen tultua pihoille. Narkauksen paliskunnan mukaan aiempina vuosina alueella on tullut soittoja yksittäisistä poroista, jotka oleskelevat pihoilla kesäaikaan, mutta viime vuosina ei ongelmia ole ollut. Kaava voi jonkin verran lisätä ristiriitoja sekä vakituisten asuntojen osalta mahdollisesti korvausvaatimuksia ja -velvoitteita paliskunnalle. Tällaisia ongelmia asukkaiden ja poronhoitajien välillä olisi kaavoituksen keinoin syytä pyrkiä tunnistamaan ja ennalta ehkäisemään. Kaavaan merkityillä loma-asutusalueilla eivät poronhoitolain vahingonkorvaussäännökset (luku 6) ole voimassa. Mikäli loma-asuntoja esimerkiksi on tarpeen aidata, aitaamisvelvollisuus kuuluu rakentajalle itselleen.

Kaavakartan yleismääräyksissä on: "*Rakennettaessa poronhoitoalueella on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus.*" Tämä on riittävä tässä kaavassa. Alue ei luonteensa vuoksi ole poronhoidolle erityisen tärkeä, joten poronhoidon edellytysten turvaamiseksi ei tarvita erityisiä toimenpiteitä. Paliskuntain yhdistys on laatimassa opasta rakentajille siitä, miten porojen kanssa tulisi toimia vakituisten asutuksen kyseessä ollessa. Opasta tulisi kokeilla Rovaniemellä ja tarvittaessa kehittää eteenpäin. Yhdistys on asiasta yhteydessä kaupunkiin. Aiheesta on myös juuri valmistunut asukkaille suunnattu kysely, jonka tuloksia tulisi myös jatkossa tarpeen mukaan ottaa huomioon kaupungin kaavoituksessa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao